

Nebylo tedy správné, jestliže první soud počítal tuto lhůtu již ode dne 1. února 1937, t. j. ode dne data usnesení o příklepu, máje za to, že byl již toho dne příklep udělen. Není však správný ani názor odvolacího soudu, který pokládal na rozhodující den 5. února 1937, kdy byl příklep poznamenán v pozemkové knize, neboť řečená poznámka slouží jen zvláštnímu účelu vytčenému v knihovním řádě (srov. § 183, odst. 3, ex. ř., čl. XXVI úst. zák. k ex. ř. a § 72 knih. zák.).

Výpověď pojistného poměru nebyla tedy opožděná.

Z předchozích úvah vyplývá dále, že výpověď nebyla ani předčasná, a to již z té příčiny, že v souzené věci nezáleží na tom, zda se žalobkyně uvázala v »držbu« vydraženého domu až dne 23. března 1937.

Čís. 17245.

Mezinárodní úmluva o přepravě zboží.

To, že příjemce zboží nebyl přibrán k přezkoumání správnosti údajů nákladního listu podle čl. 7 § 2 M. Ú. Z., nemá významu, nemělo-li pro příjemce žádné újmy, ježto dráha dokázala, že zásilka byla v nákladním listě deklarována nesprávně.

Nárok dráhy na zaplacení doplatku a přírážky k dovoznému pro nesprávné údaje v nákladním listě (vadné deklarování) jest nárokem smluvním, který se promlčuje vyjma případ čl. 45 § 1, odst. 2, písm. b), M. Ú. Z. v roční lhůtě.

Přijal-li příjemce nákladní list, jest pouze on vůči dráze povinen zaplatiti přírážku k dovoznému pro nesprávnou deklaraci zboží (čl. 7, § 6, odst. 2, čl. 18, § 3 M. Ú. Z.).

(Rozh. ze dne 28. února 1939, Rv I 2747/38.)

Srov. rozh. č. 4867, 6119, 8776 Šb. n. s.

Odesílatelka firma A. G. D. a spol. odeslala podle mezinárodních nákladních listů ze stanice R. (ve Švýcarsku) na adresu žalované dopravní společnosti do stanice určení P. různé zásilky zboží. Ve vagonch přepravované zboží bylo v nákladních listech deklarováno jako surové, suché ovčí kůže. Dovozné bylo podle této deklarace počítáno podle tarifu č. 16 A resp. č. 25, co do zásilek po 15. březnu 1937, žel. tarifu čs.-švýc. svazu, dílu II., platného od 1. ledna 1935 a takto vypočtené dovozné zaplatila žalovaná jako příjemkyně uvedených zásilek. Ježto šetřením u celního úřadu v P.-S. bylo zjištěno, že všechny zásilky byly procleny jako vydělané kůže, a to podle celních položek č. 332 c) a 334 b), tvrdí žalující stát (železniční správa), že důsledkem nesprávné deklarace, která měla za účel dosažení nižšího dovozného, bylo ve skutečnosti také vybráno nižší dovozné a že důsledkem nesprávné deklarace jest žalovaná podle čl. 18 § 3 M. Ú. Z. jako příjemkyně zásilky povinna zaplatiti rozdíl dovozného a podle čl. 7, § 5 b) M. Ú. Z. přírážku k dovoznému pro nesprávnou deklaraci, a to ve výši

dvojnásobného rozdílu, o který bylo na dovozném pro nesprávnou deklaraci méně účtováno. Domáhá se proto žalobce na žalované zaplacení 20.197 K 80 h s přísl. Soud první stolice uznal podle žaloby co do částky 5.026 K 65 h s přísl., jinak žalobu zamítl. Odvolací soud potvrdil k odvolání obou stran napadený rozsudek, prohlásiv dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí. Důvody: Žalovaná částka jest souhrnem dvou částek, a to 5.026 K 85 h a 15.171 K 15 h, z nichž každá má jiný důvod vzniku. První nárok vyvěrá z právního důvodu zkráceného přepravného hledíc na nesprávnou deklaraci zásilky v nákladním listě, čímž byla zkrácena na přepravném, kdežto druhá částka pramení z ustanovení M. Ú. Z. v čl. 7, §§ 1, 5, které odesilatele vážou k správnému údaji a prohlášení v nákladním listě a ukládají i sankce v podobě přírážky (čl. 7, § 5 b). Každý nárok má jinou strukturu, což i první soudce vzal náležitě v úvahu. Napadá tudíž žalovaná ji odsuzující rozsudek, pokud se tkne části 5.026 K 65 h jako zkrácené dovozné. Odvolatelka vytýká, že první soudce přešel přes to, že nebyla přibrána k prozkoumání údajů nákladního listu, a zastává tudíž názor, že železnice nemá nárok na doplacení rozdílu dovozného, poněvadž neprovedla zjištění ve smyslu čl. 7, § 2 M. Ú. Z. Tento názor neobstojí, neboť uvedený předpis nestanoví žádné sankce resp. žádných právních následků pro případ, že by dráha opominula zjištění. Jde tu o předpis stanovený ve prospěch dráhy za tím účelem, aby jí byl usnadněn důkaz o pravé povaze zboží, jednak aby jí bylo umožněno zjistiti včas, totiž před dodáním zboží příjemci, správnou základnu přírážek k dovoznému a tyto poplatky vyznačiti v nákladním listě, aby je mohla vybrati na příjemci zboží. Právní následky vyplývající z opominutí zjištění záleží tudíž jednak v tom, že dráha musí jinak ve sporu dokázati jí shledanými průvodními prostředky pravou povahu zboží resp. nesprávné údaje (deklaraci) odesilatele, jednak je vydána v nebezpečí, že zboží vydá příjemci, aniž vybrala přírážky k dovoznému. Podle zjištění provedeného prvním soudem šlo v případě, o nějž jde, ve skutečnosti o kůže vydělané, vyclené podle celních položek 332, a o kůže ovčí a jehněčí vydělané, nebarvené, jednak podle položky 334 b) jako ovčí kůže i jehněčiny dále upravené, nikoliv o kůže surové a suché, které jsou beczelné a pro něž platí výhodný tarif č. 16 A resp. č. 25 co do zásilky po 15. březnu 1937 švýc. svazové dopravy, jak bylo udáno v nákladních listech. Toto zjištění nebylo vůbec napadeno. Když tudíž dráha dokázala, že zásilka byla v nákladním listě deklarována jako kůže ovčí a suché a že ve skutečnosti šlo o jehněčí a ovčí kůže vydělané, nebarvené, upravené, nelze přiznati vývodům odvolání oprávnění. Ovšem to, že dráha opominula zjištění ve smyslu čl. 7, § 2 M. Ú. Z., jeví v případě, o nějž jde, právní následky v tom, že neuplatňovala dráha zástavní právo stran přírážek k dovoznému podle čl. 7, § 5 M. Ú. Z. a vydala zásilky příjemci, aniž přírážky k dovoznému v nákladních listech vyznačila (čl. 7, § 6 a čl. 18, § 1, čl. 18, § 3 M. Ú. Z.), a bude o tom učiněna zmínka v dalších důvodech rozsudku vyřizujících odvolání žalobcovů. K o d v o l á n í ž a l o b c e: Jak bylo shora předesláno, jde o rozřešení otázky, na čí vrub jde tarifní přírážka

předepsaná z důvodů nesprávné deklarace. Prvý soud dospěl k právnímu názoru, že platební povinnost příjemcovu stran přírážek k dovoznému nutno posuzovati podle ustanovení čl. 16, § 1 M. Ú. Z., že totiž příjemce je povinen zapraviti železnici toliko částky vyplývající z nákladního listu. Odvolatelka vytýkajíc prvému soudu nesprávné právní posouzení hájí názor, že platební povinnost příjemcova co do přírážek k dovoznému jest upravena resp. stanovena předpisem čl. 7, § 6 M. Ú. Z. Odvolací soud schvaluje názor prvního soudu, že se ustanovení čl. 7, § 6 M. Ú. Z. týká rozsahu zástavního práva vyhrazeného dráze podle čl. 25 M. Ú. Z. a že stanoví povinnost odesilatele k zaplacení přírážek v tom případě, když zboží jest ještě v držení dráhy. Odvolatelka vyvozuje z ustanovení čl. 7, §§ 6 a dalších platební povinnost příjemcovu pro případ, že by příjemce zboží přijal. Tento názor však není správný. Čl. 7, § 6 M. Ú. Z. nemá ustanovení o tom, kdo je povinen zaplatiti přírážku v tom případě, bylo-li zboží příjemcem přijato, zejména nestanoví výslovně platební povinnosti příjemcovy. Z toho, že mezinárodní úmluva o přepravě zboží o této otázce mlčí, nelze souditi, že by státy zúčastněné na mezinárodní úmluvě pokládaly za samozřejmou a bezpodmínečnou povinnost příjemcovu zaplatiti přírážky k dovoznému. Naproti tomu jest poukázati na ustanovení čl. 51, § 5 ž. př. ř., které stanoví výslovně, že se příjemce zavazuje zaplatiti přírážku, přijal-li nákladní list a zboží, jen tehdy, je-li přírážka zřejmá z nákladního listu. Podle § 2 zák. č. 110/1927 platí zásady mezinárodních úmluv pro vnitrozemskou dopravu železniční, pokud budou pojaty do železničního řádu přepravního, a to i pro takové druhy zásilek, o nichž mezinárodní úmluvy výslovně nejednají. Podle toho nutno vyvoditi, že tuzemský přepravní řád v čl. 51, § 5, projevuje podstatnou zásadu mezinárodní úmluvy v ten smysl, že příjemce je zavázán přijetím zboží k zaplacení přírážky k dovoznému jen tehdy, je-li přírážka zřejmá z nákladního listu. Tato zásada je stanovena v čl. 16, § 1 M. Ú. Z. a proto nutno souditi, že čl. 7, § 6 M. Ú. Z. nemá ustanovení o platební povinnosti stran po vydání zboží proto, že v tom případě platí zásada a ustanovení čl. 16, § 1 M. Ú. Z. Nelze tudíž vytýkati prvému soudu nesprávné posouzení věci, dospěl-li k závěru, že žalovaná není povinna zaplatiti přírážky k dovoznému proto, že žalovaná není povinna zaplatiti přírážky k dovoznému proto, že tyto nevyplyvaly z nákladních listů. Co do zásilek ložených ve vozech č. . . . dospěl první soud k závěru, že nárok železnice na přírážku z důvodu zkráceného přepravního pro vadné deklarování zanikl promlčením uplynutím roční lhůty. Žalobce se dovolává promlčení tříletého, ježto odesilatelem byl sledován úmysl dosažení levnějšího dovozného na újmu železniční správy, a spatřuje v tom zlý úmysl odesílatelův. Sporná otázka v literatuře, zda přírážka pro nesprávné údaje podle své právní podstaty jest buďto smluvní, neb zákonná pokuta, byla vyřešena judikaturou tím způsobem, že jest přírážkou tarifní, jíž má strana platiti nehledíc na vinu na základě závadného skutkového stavu (rozh. č. 8776 Sb. n. s., komentář k přepravnímu řádu v Prager Archiv, roč. X., č. 18 e), a tam uvedená judikatura), a jest proto jednoroční promlčecí lhůta podle tarifu odůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované co do částky 5.026 K 65 h s přísl., kdežto dovolání žalobce částečně vyhověl a uložil soudu první stolice, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

K I. Dovolání žalované společnosti napadá rozsudek odvolacího soudu s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 č. 4 c. ř. s.

Její dovolání není však důvodné. V tom směru neshledal dovolací soud zákonného důvodu, aby napadený rozsudek byl změněn (§ 510, odst. 3, c. ř. s. v novém znění).

To, že dráha nepřibrala podle ustanovení čl. 7 § 2 M. Ú. Z. příjemce zboží k přezkoumání správnosti údajů nákladního listu, není v souzeném případě rozhodující pro právní posouzení věci, neboť bylo-li, třebaž dodatečně, zjištěno, že zásilka byla v nákladním listě deklarována jako kůže ovčí surové a suché a že ve skutečnosti šlo o kůže jehněčí a ovčí vydělané, nebarvené a upravené, nemělo nepřibrání příjemce k přezkoumání správnosti údajů nákladního listu pro příjemce žádné újmy.

K II. Dovolání žalobcovu, opřenému o dovolací důvod podle § 503 č. 4 c. ř. s., nelze částečně upřít oprávnění.

Pokud žalobcovo dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu pro jeho právní názor v otázce promlčení nároku železnice z přepravy zásilek ve vozech č. 23124, 169319 a 23367 plynutím roční lhůty, nelze s vývody jeho souhlasiti a odkazuje se na správné, stavu věci, zákonu i judikatuře vyhovující odůvodnění odvolacího soudu, které dovolací soud schvaluje. V rozhodnutích č. 4867 a 6119 Sb. n. s. šlo sice jako v rozhodnutí č. 8776 Sb. n. s., uvedeném odvolacím soudem, o předpisy žel. dopr. ř., po případě o čl. 12 M. Ú. Z. ze dne 14. října 1890, než zásada tam vyslovená platí i podle ustanovení M. Ú. Z. ze dne 23. října 1924, která k takovému nároku železnice na doplatek a přírážku k dovoznému pro nesprávné údaje přihlíží jako k nároku smluvnímu. Pokud se žalobce dovolává tříletého promlčení, předpokládá toto promlčení zlý úmysl. Po té stránce však není skutkově nic dokázáno a dovolatel ani rozsudek odvolacího soudu v tom směru nenapadá.

Dovolání má však pravdu, pokud jde o vyřešení otázky, zda jest odesílatel či příjemce povinen zaplatiti přírážku k dovoznému tenkrát, byly-li nákladní list a zboží příjemcem přijaty, jako tomu bylo v souzeném případě. Otázku tu jest řešiti podle ustanovení čl. 7, § 6, odst. 2, v souladu s ustanovením čl. 18, § 3, M. Ú. Z. tak, že povinnost ta stíhá příjemce.

V druhém odstavci § 6 čl. 7 M. Ú. Z. se stanoví, že odesílatel jest povinen zaplatiti neuhrazenou částku pohledávky, vzniklou z přírážek, neuhrazuje-li hodnota zboží částku přírážky, neb odmítne-li příjemce zboží. Z toho plyne, že odesílatel jest povinen zaplatiti neuhrazenou částku pohledávky přírážek jen tehdy, neuhrazuje-li hodnota zboží částku neb odmítne-li příjemce zboží. Neodmítne-li tudíž příjemce zá-

silku a kryje-li hodnota přijaté jím zásilky pohledávku vzniklou z přírážek, stihá jej samého platební povinnost. Ustanovení čl. 7 § 6, odst. 2, M. Ú. Z. vychází z předpokladu, že dokud není jisto, zda příjemce zboží bude zavázán z přepravní smlouvy a tedy vstoupí v postavení dlužníka k železniční správě, zůstává v tom případě stále zavázaným z přepravní smlouvy vůči železniční správě odesílatel a že jedině on jest povinen k zaplacení přeplatku. Nesprávný jest názor nižších soudů, že by příjemce přijetím zboží a nákladního listu nepřevzal také důsledky vyplývající z odpovědnosti odesílatelovy za nesprávné údaje nákladního listu. Názor ten nemá opory v ustanovení čl. 16 M. Ú. Z., a čl. 51 § 5 žel. př. ř. má v tom směru odchylné ustanovení a nelze ho proto užítí ani podpůrně. Naopak v čl. 18 § 3 M. Ú. Z. se výslovně stanoví, že nedoplatky zaplatí železnici odesílatel, nebyl-li nákladní list vyplacen; přijal-li příjemce nákladní list, jest odesílatel povinen zaplatiti nedoplatek jen, co se týká poplatků, které vzal na se podle platebního záznamu, zapsaného jím do nákladního listu, zbytek však jde na vrub příjemcův. Z toho plyne, že, přijal-li příjemce nákladní list, jest odesílatel povinen platiti jen to, co převzal, že však zbytek jde na vrub příjemcův, poněvadž příjemce vstupuje již přijetím nákladního listu podle ustanovení čl. 41 § 3 a čl. 40 § 2 M. Ú. Z. v práva reklamační a žalobní vůči železnici, že od té doby má podle ustanovení § 4 čl. 21 M. Ú. Z. právo pozměniti smlouvu přepravní, takže tím okamžikem vstupuje také v postavení smlouvy vůči železnici. Z uvedených ustanovení plyne samozřejmá povinnost příjemce nákladního listu platiti přírážky dovozného stejně tak, jako z ustanovení podle čl. 17 § 1 M. Ú. Z. plyne jeho povinnost platiti dovozné a ostatní poplatky, které nepřevzal podle nákladního listu odesílatel.

Posuzuje-li se věc s vyloženého právního hlediska, s něhož nižší soudy věc neposuzovaly co do požadované přírážky k dovoznému pro nesprávnou deklaraci, bude třeba v té příčině nového jednání, aby bylo zjištěno, kolik připadá ze zažalované částky na přírážku k dovoznému ze zbývajících 15 vozů.

Čís. 17246.

Zákaz přesouvání přímých daní (§ 341 zák. o př. d.).

Jde o zjevné přesouvání přímých daní, zakázané § 341 uved. zák., ustanovuje-li pachtovní smlouva, že pachtýř jest povinen hraditi ze svého všechny daně se všemi přírážkami, takže propachtujícímu musí býti nezkráceně odvedeno celé sjednané pachtovné.

Pro otázku, zda je tu zakázán přesun přímých daní, je rozhodující, že podle znění smlouvy má býti přesunuta na pachtýře daň, kterou má hraditi propachtovatel ze svého jako plátce; nezáleží na tom, zda podle úmyslu smluvců měla býti tak zapravena část pachtovného.

(Rozh. ze dne 28. února 1939, Rv I 3037/38.)